

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 4 października 2024 r.

Pozycja 233

POSTANOWIENIE

z dnia 31 maja 2023 r.

Sygn. akt Ts 308/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 50 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 2) art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072) w zakresie, w jakim „przyjmuje się, że stanowi on delegację do stosowania w toku wskazanego w nim postępowania przepisów Ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296) oraz Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398)”, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 79 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji;
- 3) art. 117 § 2 ustawy wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim „przyjmuje się, że stanowi on delegację do stosowania w toku wskazanego w nim postępowania przepisów oraz Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398)”, z art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji;
- 4) art. 398²³ § 3 ustawy wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie zwrotu „jako sąd drugiej instancji”, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 grudnia 2021 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący wystąpił o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w trzech niepowiązanych ze sobą postępowaniach sądowych.

W pierwszym z nich, postanowieniem z 15 października 2019 r. (sygn. akt [...]) referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w W. oddalił wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym do złożenia skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 13 maja 2019 r. (sygn. akt [...]). Po rozpoznaniu skargi skarżącego na orzeczenie referendarza Sąd Okręgowy w W. utrzymał je w mocy postanowieniem z 26 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]).

W drugim z postępowań postanowieniem z 26 sierpnia 2021 r. (sygn. akt [...]) referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w T. oddalił wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z postanowieniem Sądu Najwyższego z 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]). Po rozpoznaniu skargi skarżącego Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 27 października 2021 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy orzeczenie referendarza.

W trzecim postępowaniu w sprawie skarżącego postanowieniem z 24 sierpnia 2021 r. (sygn. akt [...]) referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w T. oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z postanowieniem Sądu Najwyższego z 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]). Na skutek skargi skarżącego na orzeczenie referendarza Sąd Rejonowy w T. utrzymał je w mocy postanowieniem z 20 października 2021 r. (sygn. akt [...]).

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 21 lutego 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 2 marca 2022 r.) wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi przez podanie, czy od wskazanych w skardze konstytucyjnej ostatecznych orzeczeń został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia oraz doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem załączników złożonych wraz ze skargą konstytucyjną (z wyjątkiem pełnomocnictwa oraz pism procesowych, w tym skarg, zażaleń i wniosków sporządzonych przez skarżącego) pod rygorem ujemnych skutków procesowych.

Pismem z 7 marca 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 sierpnia 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 30 września 2022 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie orzeczeń ostatecznych w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji; 2) precyzyjne wskazanie, które z zaskarżonych przepisów stanowiły podstawę prawną każdego z orzeczeń, o których mowa w punkcie 1 zarządzenia; 3) udokumentowanie dat doręczenia skarżącemu orzeczeń, o których mowa w punkcie 1 zarządzenia; 4) sprecyzowanie przedmiotu skargi konstytucyjnej przez wyjaśnienie, czy skarżący kwestionuje art. 398²³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) w całości (tj. § 1, 2 i 3), czy tylko § 3 zdanie pierwsze tego przepisu w zakresie zwrotu „jako sąd drugiej instancji”; 5) doprecyzowanie uzasadnienia złożonej skargi przez przedstawienie stanu faktycznego, a także powołanie argumentów lub dowodów na poparcie podniesionych w *petitum* skargi zarzutów oraz wskazanie, jakie wolności lub prawa skarżącego – i w jaki sposób – wyrażone w: a) art. 79 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK, b) art. 45 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 117 § 2 k.p.c., c) art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, a także art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 398²³ k.p.c. – pod rygorem wydania postanowienia o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Skarżący odniósł się do zarządzenia w piśmie z 7 października 2022 r. (data nadania). Wyjaśnił, że ze skargą konstytucyjną wystąpił w związku z wydaniem w jego sprawie trzech orzeczeń: postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 26 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]), postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 27 października 2021 r. (sygn. akt [...]) oraz postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 20 października 2021 r. (sygn. akt [...]). Wskazał, że w każdej z tych spraw doszło do naruszenia przez art. 398²³ § 3 k.p.c. w zakresie zwrotu „jako sąd drugiej instancji”: art. 45 ust. 1 Konstytucji „w ten sposób, że na prawach sądu I instancji orzeka urzędnik nie będąc[y] niezawisłym i bezstronnym Sądem”; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji „w ten sposób że o prawach i wolnościach skarżącego na prawa[ch] Sądu I instancji orzeka urzędnik oraz urząd czyli formalnie Sąd, który ze względu na osoby w nim orzekające w I instancji nie ma jednak cech niezależnego i bezstronnego Sądu, lecz jest organem urzędowym”; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji „w ten sposób iż [wskutek] orzekania w tej samej instancji Sądu oraz [wskutek] orzekania na prawach Sądu przez urzędnika skarżący pozbawiony zostaje prawa do właściwego Sądu II instancji, gdyż tym który orzeka jako organ odwoławczy jest ten sam Sąd (formalnie) który wydał zaskarżone orzeczenie”; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji „w ten sposób iż prawo do właściwego Sądu II instancji zostaje wyrugowane rozpoznaniem sprawy w trybie dwuetapowym w tej samej instancji Sądu” (s. 6 pisma). W zakresie pierwszej ze spraw stanowiących podstawę złożenia skargi skarżący zarzucił, że „niedopuszczalnym w demokratycznym państwie prawa jest orzekanie o prawach lub wolnościach strony przez osobę objętą nierozpoznanym wnioskiem o wyłączenie” i „[z]akwestionowaną w skardze regulację art. 50 § 3 ust. 1 KPC należy z tego punktu widzenia ocenić negatywnie. Tworzy ona bowiem pole do różnego rodzaju domysłów i sugestii, które choć nieuzasadnione, mogą spowodować odczucie iż orzeczenia wydane przez osobę objętą nierozpoznanym wnioskiem o wyłączenie – nie są w pełni bezstronne i niezawisłe” (s. 6 pisma). W odniesieniu do zaskarżonych art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK oraz art. 117 § 2 k.p.c. skarżący zwrócił uwagę na „oczywisty rozdźwięk pomiędzy gramatyczn[ą] treścią przepisów a praktyką ich stosowania” (s. 8 pisma). Jego zdaniem „art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w zakresie w jakim przyjmuje się, że stanowi on delegację do stosowania w toku wskazanego w nim postępowania przepisów Ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. 1964 Nr 43 poz. 296) oraz Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2005 Nr 167 poz. 1398) – jest przepisem naruszającym prawo [do] rzetelnej procedury której podstawy określają przepisy prawa” (s. 9 pisma).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia (art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK).

W niniejszej sprawie sędzia Trybunału uznał, że wniesiona skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-5 i ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK, w związku z czym zarządzeniem z 30 sierpnia 2022 r. wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych. Jednocześnie pouczył go, że w przypadku ich nieusunięcia w wyznaczonym terminie wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że skarżący nie usunął braków formalnych skargi konstytucyjnej. Nie udokumentował bowiem daty doręczenia żadnego z orzeczeń wskazanych jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Nie przedstawił też kompletnego opisu okoliczności faktycznych, na tle których wniósł rozpatrywaną skargę konstytucyjną, ograniczając się do powołania tylko jednego z trzech orzeczeń wskazanych w rozpatrywanej sprawie jako ostateczne (s. 5 pisma z 7 października 2022 r.). Ponadto uzasadnienie skargi, z wyjątkiem poszczególnych cytatów z orzeczeń m.in. Trybunału Konstytucyjnego i nieskonkretyzowanych, ogólnych twierdzeń, nie zawiera argumentów lub dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych norm.

Mając powyższe na uwadze Trybunał Konstytucyjny uznaje, że skarżący nie usunął braków formalnych wniesionej skargi. Okoliczność ta, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, stanowi podstawę odmowy nadania przedmiotowej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny orzekł jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.